

16 Н.
ТЕАТРАЙ
АЖАЛШАД
ҮНДЭР
ШАГНАЛНУУДА
ХҮРТЭБЭ

АЛДАР
НЭРЭНЬ
МҮНХЭ

9 Н.

1921 оной
 декабриин
 21-нээ гарана

Буряад ҮНЭН

Эхэ нютагаа эб хамта мандуулая!

Бүгэдэ арадай сонин

2012 оной
 октябриин 11
 Четверг

№ 40 (21888)
 (803)

Намарай дунда
 шарагшан тахья
 харын 26
 гарагай 5
www.burunen.ru

Буряад Үнэн

а Почёта

евича Елбаева

ых конкурсов

онкурсов

онкурсов

онкурсов

контр, лау

Радна-Нима БАЗАРОВАЙ фото

Дина САНДАНОВА:

"ТҮРЭЛ БУРЯАДАА ТҮЛӨӨЛЭН ИЛАҢАНДАА БАЯРТАЙБ"

Алдар суута дуушадые нурган хүмүүжүүлнэн бэлигтэй багша, Россиин болон Буряадай соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ, Хүндэлэлэй орденото Вячеслав Баяндаевич Елбаев бүхы Росси соогоо мэдээжэ болонхой юм. Буряад оронойнай эрхим дуушад Болот Бороев, Баир Базаров, Шагдар Зондуев, Чингис Аюшеев, Доржо Болотов, Баяржаб Дам-

биев, бусад нэрэтэй түрэтэй артистнар бэлиг талаангыень хүгжөөжэ шадаха нурган хүмүүжүүлэгшээрээ, бэрхэ багшаараа омогорходог байна.

Үргэлжэлэлынь

8 Н.

**ХҮНДЭТЭ
 УНШАГШАД!**

Октябриин 11-дэ 14.00 сагһаа 15.00 саг болотор "Буряад үнэн" Хэблэлэй байшанда Аяншалгын талаар республиканска агентствын хүтэлбэрилэгшэ Людмила Бато-Жаргаловна Максановатай "сэхэ утаһаар" хөөрэлдөөн болохо. 21-50-96 утаһаар хонходожо болоно.

Буряад хэлэнэй үдэртэ зорюулагдана

КОНКУРСДОМНАЙ ХАБААДЫТ!

Буряад Республикын Үндэ-
һэтэнэй номой сан хэр-
холоһоо буряад хэлэ ба ли-
тературын баян жасатай. Энэ
баялигаа уншагшадтаа хүргэжэ,
тараажа байдаг дэмбэрэлтэй хэр-
рэг эрхилдэг. 2007 ондо Буря-
ад Республикын Правительствоо
"Буряад хэлэнэй үдэр" гэхэн
һайндэр сонсохоо гэжэ мэдэнэт.

Тиимэһээ бидэ жэл бүри Буряад хэ-
лэнэй долоон хоног үнгэргэдэг һайн
заншалтай болонхойбди. Октябриин
22-26 болотор олон хэмжээ ябуулга-
нууд үнгэрхөөр хараалагдана. Буряад
хэлэ бэшэгтэ зорюулһан хэдэн номой
выставкэнүүд табигдаха. Октябриин

24-дэ үдэрэй гурбан сагта талаан бэ-
лигтэй уран зохёолшо, сурбалжалаг-
ша, олон удаан жэлнүүдтэ бүхы орон
соогоо мэдээжэ "Байкал" сэтгүүлэй
редактор ябаһан Сергей Сульгимович
Цырендоржиевай түрэнһөөр 75 жэлэй
ойдо зорюулһан уран һайханай үдэшэ
олоной хабаадалгатайгаар шэнэ бай-
шангай үргэн уужам конференц-зал
соо болохо юм. Соёлой министр-
стын грантаар гараһан Амгалан
Будаевай, Цыдып Цырендоржиевай
шэнэ номуудтай танилсалга үнгэрхэ.
17 - дохи номой дугуйланай «Жэлэй
эрхим ном» конкурсын буряад хэлэн
дээрэ хэблэгдэһэн эрхим ном боложо
тодорһон "Өөртөө табиһан асуудал"

гэжэ Цырен-Ханда Дарибазаровагай
номтой танилсалгын үдэшэ болохо.
Номой дугуйланай үдэ "Хозяин тай-
ги" гэжэ кино "Эрдэм" кинотеатрта
харуулагдаа. Буряад хэлэнэй доло-
он хоног соо "Пропажа свидетеля"
гэхэн киногой харалган болохо. Энэ
кинодо гол роль наадаһан Россиин
арадай артистка Марта Зоригтуева
хүндэтэ айлшан бууха. Октябрь һара
соо Үндэһэтэнэй номой сан жэл бүри
найруулгануудай конкурс сонсоходог.
Энэ һайндэрэй үдэ эхэ хэлэн дээрэ
бэшэһэн олон найруулганууд ородог.
Буряадай гүрэнэй университетэй ою-
урад, һургуулийн шабинар, һаһажаал
зонууд эдэбхитэй хабаададаг. Энэ

жэлдэ "Үлзы тоонто Буряадни" гэхэн
темэ сонсохогдонхой. Хэмжээниинь 2
хууданһаа үлүү байха ёһогүй. Оло-
ороо хабаадаха байхат гэжэ найда-
наб.

**Булган түруута буряад арадай
Булаг мэтэ тунгалаг хэлье
Бүри тодо, арюун зандань
Бүгэдын хүсөөр үргэн ябаял!** -
гэжэ урыалаад, Буряад хэлэнэй до-
лоон хоногто эдэбхитэй хабаадахыет-
най уринабди.

**Рэгзэма БАТОМУНКУЕВА,
Буряад Республикын
Үндэһэтэнэй номой сангай
ахамад библиотекарь.**

Аха дуу арадуудай харилсаан

ХҮГЖЭМ ДУУНАЙ БАГЛАА

Намарай намжаа үдэрнүүдэй
үдэ иимэ һайхан нэрэтэй
концерт-наада 8-дахи хүгжэмэй
хүүгэдэй һургуулийн шабинар Монгол
айлшадтай урда харуулба. "Уулзалга"
гэхэн уласхоорондын соёлой болон
һуралсалай программын гуримаар энэ
хэмжээ ябуулга эмхидхэгдээ.

- Хоёр хахад жэл соо бидэ Монголой
Эрдэнэт хотын "Баян Үндэр" гэхэн хүгжэмэй
һургуулитай нягта харилсаа холбоотойгоор
хүдэлнэбди, - гэжэ 8-дахи хүгжэмэй хүүгэдэй
һургуулийн директор Татьяна Гунгаева хөөр-
нэ.

2011 оной һүүл багаар монгол нүхэднай
манай ойн баярай хэмжээ ябуулгануудта
хабаадаа. Үшөө тиэхэдэ 2012 оной эхиндэ
тэдэ мүн баһа Улаан-Үдэ ерэжэ, хэдэн
концерт наадануудые харуулаа. Бидэшье
Монголдо ошожо, ажалтайнь танилсаабди,
бээ харуулаабди.

Энэ удаа Монголһоо ганса багшанар
айлшалаа. "Баян Үндэр" һургуулийн
генеральна директор Гунчин Сүрэн,
директор Аюрзанаа Улаан-Үдэ ерэлсэһэн
байна. Тиигэжэ концерт-нааданай эхиндэ,
айлшадтай танилсалгын үдэ, тэдэниие
морин хуур дээрэ һайхан хүгжэм гаргахыень
сугларагшад абаһаар лэ гуйба. Ута харгыһаа
хэды эсэбэшье, Аюрзанаа багша нэръемя
альга ташалган доро морин хуур дээрэ хүгжэм
наадажа, концерт харахаяа ерэнэн хүүгэдэй,
багшанарай шэхэ хужарлуулба.

Монгол айлшад һургуулийн шабинарта,
багшанарта монгол арадай инструментнүүд
дээрэ наадалгын оньһотой танилсуулаа. Дүй
дүршлөөрөө хубаалдажа, түхэрээн шэрээ
эмхидхэгдээ. Тэрэшэлэн Монголой багшанар
Ивалгын дасан ошожо хараа, Байгал далайн

Аюрзанаа багша морин хуур дээрэ наадана

эръедэ амараа.

8-дахи хүгжэмэй хүүгэдэй һургуулида ганса
буряад яһанай хубүүд,басагад һурадаг гэжэ
булта мэдэнэбди. Иигэжэ урдаа хараха түрүү
һургуулийнгаа шабинарай хүгжэмэй талаар
хүгжэжэ байхадань, хараад баярламаар.

Борис БАЛДАНОВ.

ХОТЫНГОО ТҮҮХЭ ТРАМВАЙ СОО ШАГНАХАБДИ

Трамвайн хүтэлбэрилэгшэд Улаан-Үдынгөө
ажаһуугшадта бэлэг бэлдэжэ байна. һаяар трамвайн
пассажирнууд хотынгоо һонирхолтой түүхэнүүдые
Буряад орондо мэдээжэ хүнүүдэй хоолойгоор
бэшэгдэһэн багахан экскурси шагнаха аргатай.

Тэрэшэлэн трамвайн тогтохо газар ород болон буряад
хэлэн дээрэ сонсохогдохо. Энэ проект хүтэлбэрилэгшэдэй
бодомжолгоор, пассажирнуудай тоо олошоруулагдаха,
мүн мүнгэнэй олзо оруулагдаха юм. Һүүлэй жэлнүүдтэ
трамвайн рельсэнүүд болон вагонууд хуушаржа, һанаа
зобоодог байгаа. -Бидэ мэдээжэ хүнүүдээр хэлсээ бата-
ланхайбди. Хотынгоо мэр Геннадий Архиповичые Улаан-
Үдын түүхэ уншахыень урихаяа һананабди. Эндэ зондо
мэдэгдээгүй баримтата түүхэнүүдые трамвайн жолоошод-
шье уншаха,- гэжэ Улаан-Үдын захиргаанай мэдээсэлэй
таһагай албанай хүтэлбэрилэгшэ Сергей Тучков хэлэнэ.
Энэ һанал хүсэлөө шэнэ жэлэй урда бээлүүлхэ түсэбтэй.

Соёлма БАЙМИНОВА.

БУРЯАД ОРОНДО ГРИПП ҮБШЭНЬӨӨ ТАРИЛГА ХЭГДЭНЭ

Нэн түрүүн эрдэм һуралсалай, эмнэлгын ажалай мэргэ-
жэлтэд, һурагшад, хүүгэдэй эсэсэрлигтэ ябадаг үхибүүд, 60
наһанһаа дээшэ зон гээд тарилга хүүлэбэ. Үбшэнэй дэлгэрхэ
хаһын урда тээ Буряад Республикада ажаһуугша 388 мянган
зониие "Гриппол", "Гриппол плюс" гэхэн вакцинануудаар
тарилга хэхэ түсэбтэй. Энэнь хадаа бүхы ажаһуугша зоной
40 процентнь болоно. Элүүрые хамгаалгын Бүхэдэлхэйн
эмхиин дэмжэһэн холисоннууд вакцинын бүридэлдэ оруу-
лагданхай гэжэ Роспотребнадзорой хүтэлбэрийн мэдээсэ-
лэй албан дуулгана.

Хүршэнэрэй һонин

ШЭНЭ ГЭРНҮҮД БОДОБО

Агын аймагай Баян Булаг гэхэн һууринда түймэрэй
аюулһаа ехэ олон гэр байранууд татаа бэлэй. Энэ оһолто
ушарай хойшолонгые зайсуулхын талаар Россиин Прези-
дент ехэ дэмжэлтэ үгэжэ, эдэ үдэрнүүдтэ шэнэ барилгын
ажал дүүрэжэ байна. 22 шэнээр баригдаһан гэрнүүдтэ айл-
нууд нүүжэ эхилбэ. Хүнэй ажаһуухаар болбосон түхэлдэ
оруулагдаад, эзэдтэй болоһон гэр байра тухай үялгата
страхованиин хэлсэнүүд баталагдаа. Өөһэдэйн зөөри гэжэ
үнэмшэлгэ абаха болотороо саг зуурын гэр байра хамга-
алгын актнууд зохёогдоо. Нютагай зоной суглаан дээрэ
нигүүлэсхы жасаһаа мүнгэн зөөрийн гаргаша тухай хэлсэ-
бэд. Тэрэнэй шийдхэбэрээр гэр бүлэнэртэ тон түрүүн хэр-
рэгтэй болохо эд бараа худалдан абтаха юм. Һаяын сагта
Баян Булаг нютагта шэнэ гэр байрануудай нээлгэнэй баяр
ёһолол үнгэргэгдэхэ.

ТҮЙМЭР САРАГШАДАЙ ШЭН ЗОРИГ ТЭМДЭГЛЭГДЭЭ

Агын тойрогой захиргаанда һаяхан Россиин Федерациин
ГО ЧС-эй министерство Баян Булаг һууринда 2012 оной
апрелиин 13-да тохёолдоһон ехэ түймэртэ эрэлхэг зориг
гаргаһан хүн зондо медальнуудые, хүндэлэлэй грамота-
нуудые барюулаа. Түймэр саралгын эмхинүүд багахан са-
гай болзорто эршэм ажал ябуулжа, гал аюул сарагдаһан
ушарһаа Россиин МЧС-эй 22 албатан болон нютагай 8
хүн медальнуудта хүртэбэ.

Цырегма САМПИЛОВА.

8-дахи хүгжэмэй хүүгэдэй һургуулийн шабинарай хатар

АВТОРАЙ фото-зурагууд

Багшын үдэрөө тэмдэглэл

ЭГЭЭЛ ХҮНДЭТЭЙ АЖАЛАЙ ЭРХИМ ТҮЛӨӨЛЭГШЭД

Буряад Республикын Правительствын Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо Иннокентий Егоров Россиин эрхим багшанартай

Намай тэн харын эхиндэ хаа-хаанагуй багшанарай хайндэрье угтадаг хайхан заншалтай гэшэбди. Багшын ажал энэ дэлхэй дээр эгээл хүндэтэй ажал ха юм даа. Ондоо ажалда хүдэлхэн зоние ажалхаань жэлэй нэгэ Наһатайшуулай үдэр тэмдэглэхэл даа, харин багшанар ходел дурсагдажа, олон зоной сэдхэлдэ дулааханаар ханагдажа ябана бшуу. Тиймэһээ багшанар энэ үдэр бүхы зонһоо амаршалгын үгэнүүдые шагнадаг, бэлэг баглаа сэсэг абадаг.

Улаан-Үдэ хотын үхибүүдэй уран урлалай байшангай дэргэдэ октябрийн 5-най үдэр Буряад Республикын эрхим багшанарые ёһолбо.

РОССИИН ЭРХИМ БАГШАНАР

Буряад Республикын Правительствын Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо **Иннокентий Егоров** сугларагшадые амаршалаад, иигэжэ хэлэнэ байна:

- Анхан багшанарай хайндэр октябрь харын түрүүшын амаралтын үдэр тэмдэглэгдэдэг бэлэй. Харин мүнөө нэгэл үдэр тодороо. Энэнь хадаа багшанарай үүргые үндэрөөр сэгнэнэнэй тэмдэг гэшэ. Республикын Правительствоо яжа багшанарай салин дээшлүүлхэб гэнэн асуудал шийдхэдэг. Танай хэдэг ажал бодото дээрээ заатагүй сэгнэгдэхэ.

Харганын дунда хургуулийн буряад хэлэнэй багша **Ирина Дымбрылова** - Россиин эрхим багша

Правительствын Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо "Эрдэм хуралсал" программын шугамаар "Россиин эрхим багша" гэжэ тодорһон республикын хургуулинуудай 10 багшанарые амаршалба. 200 мянган түхэригэй сертификат болон Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаһан багшанарые нэрлэе: В.П. Елизарова, Улаан-Үдэ хотын 1-дэхи дунда хургуули, И.С. Семешкова, 59-дэхи Россиин гимнази, Т.А. Маленкова, 56-дахи дунда хургуули, Н.Ц.Бадмаев, 24-дэхи хургуули, Е.В. Номогоева, 32-дохи хургуули, Б.В. Ванжилова, 37-дохи хургуули, И.Б. Дымбрылова, Харганын дунда хургуули, В.Д. Лушина, 14-дэхи гимнази, В.Д.Дагдаева, 3-дахи Лингвистическэ гимнази, В.А. Цыдендоржиева, 49-дэхи дунда хургуули.

Россиин эрхим багша гэнэн үндэр нэрэдэ хүртэнэн Сэлэнгын аймагай Харганын дунда хургуулийн багша **Ирина Бальжинимаевна Дымбрылова** хөө рэнэ:

- 2003 онһоо энэ хургуулида буряад хэлэ заадагби, хургуулийн хүмүүжэлэй талаар директорэй орлогшоор хүдэлдэгби. Энэ минии амжал-

та - хурагшадаймни баһал амжалта гэшэ. Би хургуулидаа "Алтан туяа" гэнэн аман зохёолой ансамбль хүтэлбэрилдэгби. Минии хурагша Арюна Бубеева Буряад ороной болон Азиин дангина болоһон юм. хурагша Ангарт Чагдуров 2011 ондо "Эдир Будамшуу" гэнэн конкурсдо түрүү хуури эзэлэ. 2008 ондо Адисса Содномова дангина болоһон юм. Манай ансамбль Буряад Республикын, Россиин уласхоорондын харалгануудта илажа байдаг, - гэбэ.

РЕСПУБЛИКЫН ЭРХИМ БАГШАНАР

Арадай Хуралай Түрүүлэгшын орлогшо **Цыденжаб Батуев** багшанарые мэргэжэлтэ хайндэрөөр амаршалаад, Республикын Правительствоо болон Арадай Хурал багшанарай хэнэн ажал ходел үндэрөөр тэмдэглэжэ байдаг, тиймэһээ салингай хэмжээн баһал үндэрөөр сэгнэгдэхэ гэжэ мэдүүлэ.

Яруунын аймагай Нархатын багшанар - Буряад Республикын эрхим багшанар

Эрдэм хуралсалай үндэнэн проектын шугамаар «Республикын эрхим багшанар» гэнэн нэрэ зэргэ 15 багшанарта олгуулагдаад, 50 мянган түхэригэй шангууд тэдэндэ барюулагдаба. Тэдэниие нэрлэе: Т.Ц. Шоймполова, Т.А. Богомоева, Т.К. Солодухина, Н.С. Алагуева, С.Н. Бухольцев, Е.Д. Вахрушева, Н.В.Цыбикова, Т.И. Шоноев, Б-Х.Б.Батуева, Т.Х.Мархаева, Ц.Б.Дашиева, Г.Р. Ванзатова, Т.Л. Русанова, С. Д. Цыбикова, И.М.Ханхабаева гэгшэд. Яруунын аймагай Нархатын дунда хургуулийн баг-

ша **Сэндэма Дугаровна Цыбикова** иигэжэ хэлэбэ:

- Намтай манай хургуулийн багшанар Тимур Шоноев, Буда-Ханда Батоева гэгшэд Буряад Республикын эрхим багшанар гэжэ тэмдэглэгдээ. Би энэ хургуулида 32 жэлэй туршада ажалланаб. 2007 ондо Россиин эрхим багша гэжэ нэрэдэ хүртөө нэм. Манай хурагшад «Национальное достояние республики» гэнэн ехэ ажалай проект бэшэжэ, илаһан байна. хурагшаднай ехэ амжалтануудые туйладаг, бэрхэ эрдэмтэд болонхой.

ЭРХИМ МУНИЦИПАЛЬНА ЭМХИНҮҮД

«Рейтингование школ и муниципалитетов Республики Бурятия» гэнэн проектын 2011 оной дүнгөөр илагша 5 аймагуудта сертификатууд барюулагдаа. Түрүүшын хуури Улаан-Үдэ хотын округ, 2-дохи - Северобайкальск хотын округ, 3-дахи - Мухар-Шэбэрэй муниципальна аймаг, Загарайн, Сэлэнгын аймагууд эзэлжэ, удаа дараалан тэмдэглэгдээ. Северобайкальск хотын захиргаанай эрдэм хуралсалай таһагай мэргэжэлтэн **Галина Базарова** иигэжэ хэлэбэ:

- Манай аймаг 2 дахин түрүү хуурида урдахи жэлнүүдтэ гараа нэн. Эндэмнай оройдоол 5 хургуулида аяар 3 мянган үхибүүд хурадаг. Жэл бүри багшанарнай эрхимэй тоодо байдаг. хурагшаднай ехэ амжалта туйладаг, хургуулимнай баян түүхэтэй юм.

РОССИИН ЭРХИМ ХУРГУУЛИ

Россиин хуралсалай академиин, Гүрэнэй Дүүмын, Россиин Федерациин хуралсалай болон эрдэм ухаанай министрствын эмхидхэнэн конкурсын дүнгөөр гүрэнэймнай эрхим хургуули элирүүлэгдэдэг юм. Энэ удаа Хориин 1-дэхи дунда хургуули "Россиин эрхим хургуули" гэнэн үндэр нэрэ зэргэдэ хүртөө.

- Тус харалганда манай хургуули хоёр зуугад жэлэй туршада үргэлжэлхэн түүхээ, элитэ багшанар, хурагшад, мүнөө үеын эрхим амжалтанууд тухайгаа ехэ проект бэшэнэн байнабди. хургуулимнай ганса республика, регион дотоо бэшэ, харин бүхы Сибириин болон Алас Дурнын хэмжээндэ эгээл урданай хургуулинуудай нэгэн болоно. Мүнөө хургуулимнай Федеральна болон республикын туршалгын талмай болонхой, хэдэн хуралсалай проект, хэмжээ ябуулганууд үндэр хэмжээндэ эмхидхэгдэдэг, - гэжэ Хориин 1-дэхи дунда хургуулийн директор Любовь Александровна Цыдыгдашиева мэдээсэбэ.

Республикын эрдэм хуралсалай гүрэнэй болон муниципальна эмхинүүдэй хоорондохи программын харалганда илагшадта дипломууд барюулагдаа. Эрхимүүдэй тоодо Улаан-Үдэ хотын 33-дахи, 14-дэхи гимназинууд, 60, 49, 59, 54-дэхи дунда хургуулинууд, Мухар-Шэбэрэй аймагай Сагаан-Нурай, Яруунын аймагай Нархатын, Алташын-Адагай дунда хургуулинууд нэрлэгдээ.

РОССИИН ПАТРИОДУУД

Мүн лэ баяр ёһололой хайндэртэ "Россиин патриодууд" гэнэн дурасхаалай медальнууд Улаан-Үдын Сэрэгэй албанда бэлдэлгын болон патриотическа хүмүүжэлгын түбэй директор Николай Доржиевта, республикын Нэмэлтэ хуралсалай түбэй директор Наян Сагаевта, ажалай ветеран Татьяна Жалсановада гээд барюулагдаа.

Багшын хүнгэн бэшэ ажалай эрхимүүд тэмдэглэгдээд, Улаан-Үдын хурагшадтай соёлой эмхинүүд, ансамбльнууд багшанарта гоё хайхан концерт наада бэлэглээ.

Цырегма САМПИЛОВА.

Радна-Нима БАЗАРОВАЙ фото-зурагууд

Понедельник, 15

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'ДОБРОЕ УТРО', 'ЖЕНСКИЙ ЖУРНАЛ', 'ЖИТЬ ЗДОРОВО!', etc.

«РОССИЯ»

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'УТРО РОССИИ', '1000 МЕЛОЧЕЙ', 'О САМОМ ГЛАВНОМ', etc.

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'КРОВИНУШКА', 'ПРИНЦЕССА И НИЩЕНКА', 'СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ!', etc.

КУЛЬТУРА

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'ЕВРОНЬЮС', 'НАБЛЮДАТЕЛЬ', 'ГЕНЕРАЛЫ В ШТАТСКОМ', etc.

АРИГ УС

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes 'НЕОБЪЯСНИМО, НО ФАКТ' (16+)

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'ВСЯ БУРЯТИЯ. ПОГОДА (16+)', 'НОВОСТИ ШОПИНГА И РАЗВЛЕЧЕНИЙ', 'МУЗЕЙНЫЕ ТАЙНЫ. ПОГОДА (+12)', etc.

ТИВИКОМ

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'ЗУРХАЙ', 'ВКУСНО' (12+), 'В ТЕМЕ. ЛУЧШЕЕ' (16+), etc.

АРИГ УС

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС. ПОГОДА (16+)', 'УТРЕННЕЕ ШОУ "ТЭЦ-3"', 'НОВОСТИ ШОПИНГА И РАЗВЛЕЧЕНИЙ', etc.

ТИВИКОМ

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'СЕРЕДИНА ЗЕМЛИ' (12+), 'НОВОСТИ ДНЯ (16+)', 'В ТЕМЕ' (16+), etc.

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'СТРОГО НА ЮГ' (12+), 'ЗУРХАЙ', 'УУЛЗАЛГА' (6+), 'ШКОЛЬНОЕ ТВ' (6+), etc.

СТС «БАЙКАЛ»

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'МОЯ ПРЕКРАСНАЯ НЯНЯ', 'УТИНЫЕ ИСТОРИИ' (6+), 'КЛУБ ВИНКС - ШКОЛА ВОЛШЕБНИЦ' (12+), etc.

СТС «БАЙКАЛ»

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'СЕРЕДИНА ЗЕМЛИ' (12+), 'КАК СКАЗАЛ ДЖИМ' (12+), 'СТРОГО НА ЮГ' (12+), etc.

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'ТЕХНИЧЕСКИЙ ПЕРЕРЫВ', 'НТВ', 'НТВ УТРОМ', 'ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА', etc.

5 КАНАЛ

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'СЕИЧАС', 'ВСЕМ СЛОНАМ СЛОН!', 'МЕСТО ПРОИСШЕСТВИЯ', etc.

НТВ

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'НТВ УТРОМ', 'ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА', 'ОБЗОР. ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ', etc.

5 КАНАЛ

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'СЕИЧАС', 'НЕВИДИМЫЕ МИРЫ', 'УТРО НА 5' (6+), etc.

Среда, 17

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'ДОБРОЕ УТРО', 'ЖЕНСКИЙ ЖУРНАЛ', 'ЖИТЬ ЗДОРОВО!', etc.

«РОССИЯ»

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'УТРО РОССИИ', '1000 МЕЛОЧЕЙ', 'О САМОМ ГЛАВНОМ', etc.

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'ДАВАЙ ПОЖЕНИМСЯ!' (16+), 'ПУСТЬ ГОВОРЯТ' (16+), 'ВРЕМЯ', etc.

«РОССИЯ»

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'УТРО РОССИИ', '1000 МЕЛОЧЕЙ', 'О САМОМ ГЛАВНОМ', etc.

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like '17.45 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ', 'ЕФРОСИНЯ. ТАЕЖНАЯ ЛЮБОВЬ', 'КРОВИНУШКА', etc.

КУЛЬТУРА

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'КРАСУЙСЯ, ГРАД ПЕТРОВ!', 'АКАДЕМИА', 'ЭПИДАВР. ЦЕНТР ЦЕЛИТЕЛЬСТВА И СВЯТИЛИЩЕ АНТИЧНОСТИ', etc.

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'ВАЖНЫЕ ВЕЩИ', 'СЕКРЕТНЫЙ КОД ЕГИПЕТСКИХ ПИРАМИД', 'ГЛАВНАЯ РОЛЬ', etc.

АРИГ УС

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС. ПОГОДА (16+)', 'УТРЕННЕЕ ШОУ "ТЭЦ-3"', 'ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС' (16+)

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'ПРЕСС. ПОГОДА (16+)', 'НОВОСТИ ШОПИНГА И РАЗВЛЕЧЕНИЙ', 'ГУМАНОИДЫ В КОРОЛЕВЕ', etc.

Хэрэнэй дасан. 1930 он

ТҮНХЭНЭЙ АЙМАГААР АЯНШАЛГА

2012 он - Россиин түүхын жэл

Аймагай түб хадаа Хэрэн тосхон болоно. Эндэхи дунда нургуули 1924 онһоо В.И.Ленинэй нэрэмжэтэ болгогдоһон байна. Иигэжэ тэрэнэй нэрые хэрэнэйд наһа бараһанайн хүүлдэ мүнхэлһэн байна. Аймаг, республика, тийхэдэ гүрэндэ хэрэгтэй кадрнуудые бэлдэхэ талаар энэ нургуули өөрынгөө үүргэ хайн дүүргээ. Энэ нургуулида ехэ бэрхэ багшанар хүдэлһэн байна. А.А.Бобоева – Ленинэй ордендо эгээл түрүүн хүртэгшэдэй

нэгэн байгаа. Тийхэдэ К.Н.Козлова, А.В.Самутина, М.Е.Бильдуева, Ф.З.Конторер, Д.С.Манзарханов, Д.Д.Цырендоржиев, Е.Д.Бельгаева, Ш.Х.Пантелеева, Г.Ш.Хогоева, Н.А.Тулусоева, С.И.Санжиева, Е.М.Гусева, Р.Г.Сороковинова, Е.И.Попова, А.В.Толмачева, В.М.Сун-Бую болон бусад Буряад Республикын болон Росси гүрэнэй үндэр нэрэ зэргэнүүдтэ хүртэһэн багшанар энэ нургуулида хүдэлһэн түүхэтэй.

Н.А. Каландаришвилиин хүшөө

М.Ф.Кожевин

С.Г.Дугаров болон Е.Д.Дугарова

Түнхэнэй суглуулагдамал команда

нургуули дүүргэгшэд Москва, Ленинград, Харьков, Казань, Свердловск, Новосибирск, Красноярск, Омск, Томск, Эрхүү, Шэтэ, Улаан-Үдэ хотонуудай дээдэ эрдэмэй нургуулинуудта орожо нурадаг заншалтай. И.И.Чувьуров энэ нургуули дүүргэгшэ, хожомыё СССР-эй Госпланай үйлэдбэрийн хүсэнүүдые шудалалгаар комиссиин түрүүлэгшээр хүдэлжэ, нютагаа суурхуулан хүнүүдэй нэгэн гээшэ. Тийхэдэ М.И.Митюшов – биологиин эрдэмэй доктор, профессор, А.М.Зверева – техникскэ эрдэмэй кандидат, Россиин Эрдэмэй академиин эрдэмтэ секретарь, Е.И.Морозов – философиин эрдэмэй доктор, Таганрогой университетей ректор байһан хүнүүд энэ нургуулида нураһан намтартай. Тэрэшэлэн С.Г.Дугаров Буряадай эрдэм нурулсалай министр, Буряадай болон Россиин габыята багша байһан юм. Тэрэнэй наһанайн хани Е.Д.Дугарова РСФСР-эй болон СССР-эй Эрдэм нурулсалай отличник байгаа. Тэдээнһээ гадна энэ нургуули дүүргэгшэ М.С.Лазарева – Россиин габыята судья, Л.Д.Турбянов – хүдөө ажахын министр нэгэ үедэ байгаа. А.Д.Укоев дээдэ гарай врач, зүрхэ худалай хирургийн мэдээжэ бэрхэ мэргэжэлтэ, Буряадай габыята врач болон бусад энэ нургуулида нураһан гэжэ тэмдэглэлтэй.

Хэрэнэй дунда нургуули хадаа физическэ культура болон спорт хүгжөөлгын түб юм. Эндэ физкультурын бэрхэ багша М.И.Дубова хүдэлжэ, тамирай талаар залуушуулые энхэ элүүрээр хүмүүжүүлгэдэ ехэ хубитаяа оруулан юм. Тэрэнэй энэ хэрэг бэрхэ нурагшадын болохо К.Ж.Дамбаев, аха дүүнэр Иван, Виктор, Петр Кобелевуд, Валерий болон Александр Степановууд үргэлжэлүүлһэн габыятай. Хэрэн нютагһаа

конькигаар урилдадаг спортын зүйлөөр гурбан мастернууд урган гараһан юм. Эдэмнай хэд бэ гэхэдэ, К.Д.Маланов, В.И.Оздоноева, В.Д.Каратаев болон нургуули дүүргэгшэ гурбан жэлэй 60-80-яад онуудаар Түнхэнэй хоккеистнууд ехэтэ суурхадаг байгаа. Тэдэ хадаа Росси гүрэн дотор үнгэргэгдэһэн түрүү нуури эзэлэлгын мурьсөөнүүдтэ оло дахин шангай нуруинуудые эзэлһэн, республикын мурьсөөнүүдтэ долоо дахин илалта туйлаһан байха.

Түнхэнэй аймагта Росси гүрэнэй баруун можо нютагуудһаа дайнай урдахи болон нургуулиин жэлнүүдтэ бэрхэ багшанар болон эмшэд олоороо ерэгжэ хүдэлһэн түүхэтэй. Тэдэ хадаа Түнхэнэй аймагта эрдэм нурулсал болон элүүры хамгаалгые хүгжөөлгэдэ тон ехэ хубитаяа оруулан байдаг. Жэшээлхэдэ, Хэрэнэй больницада хүдэлһэн эмшэд Н.Н.Нечаев, Д.И.Новосельцев, тийхэдэ Ленинэй ордендо хүртэһэн А.А.Новосельцева, И.Г.Глазунов, М.И.Глазунова гэгшэд нютагай зоной элүүр энхэ ябахын түлөө ехэ оролдоһон юм.

Лесхозой директорэр хүдэлһэн М.Ф.Кожевин зоной дунда ехэ хүндэтэй бэлэй. Энэ хүн дайнай болон ажалы ветеран байгаа. 1945 ондо Москва хотодо үнгэргэгдэһэн Илалтын жагсаалда хабаадалсаһан хүнүүдэй нэгэн гээшэ. М.Ф.Кожевин аймаг дотор ой модоной баялиг хамгаалгада гушан жэлдэ хүдэлһэн намтартай.

Түнхэнэй аймагта уран дархашуул ехэ олон байгаа, мүнөөшье байха. Нэрлэбэл, Х.М.Ошоров, У.Хартаев болон Д.Таряшинов гэгшэд болоно. Гэхэтэй хамта модошо дархан П.Г.Дамнянов уран дарха хэжэ, нютагһаа гадууршы мэдээжэ болоһон байха. Түнхэнэйхидэй дунда Гатып Садаевич Базаров эгээл түрүүн Буряадай арадай уран

зурааша гэжэ хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байха.

Аймаг дотор 1932 онһоо эхилжэ, "Красное знамя" гэнэн сонин гарадаг байгаа. Хожомоо тэрэ «Саяны» гэжэ нэрлэгдэһэн байдаг.

Хэрэн тосхон соо үзэсхэлэн хайхан булангууд бии. Дурасхаалта газарнуудай нэгэн гэхэдэ, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнда наһа бараһан сэрэгшэдэй дурасхаал мүнхэлжэ табиһан хүшөө парк соо бии. Тийхэдэ сквер соо Советскэ Союзай Герой Ж.Е.Тулаевта зорюулагдажа табигдаһан хүшөө байдаг. Граждан дайнай үедэ Сибириин партизануудай суута командир байһан Н.А.Каландаришвилиин дурасхаалы мүнхэлжэ, "Скотоимпорт" гэнэн эмхиин конторо байһан газарта хүшөө бодхогдонхой.

Хэрэн тосхондо Буддын шажанай дасан, үнэн алдартын шажанай хүмэ бии. Хубисхалай урда тээ Хэрэн тосхондо байһан дасан 1930-аад онуудаар хаагдаһан юм. Харин хоридохи зуун жэлэй ерээд онуудаар эндэ дуган шэнээр баригдаһан юм.

Хэрэн тосхондой баруун талада оршодог Хужар нютагта Буряадай арадай поэт Лопсон Топхаев түрэнһэн юм. Россиин соёлой габыята хүдэлмэрилэгшэ уран зохёолнууд соогоо түрэнһэн дайдага, Түнхэн болон Саян хадага магтан дуулаһан байна. Тийхэдэ эрдэмтэд С.Г.Ошоров, В.Д.Патаева гэгшэд Хужар нютагта түрэнһэн байна.

"Хэрэн нютагһаа холо бэшэхэнэ оршодог нуур бии, - гэжэ энэ нютагай үнийнэй ажаһуугша М.Ф.Зверев хөөрэдэг байһан. - Энэ нуур Борискын нуур гэжэ нэршэхэй. Хаанаһаа иимэ нэрэтэй болооб гэхэдэ, Бориска гэжэ нэрэтэй буряад эртэ урда сагта энэ нютагта ажаһууһан ха. Тэрэ хэнтэйшье, ородуудааршые, буряадуудааршые багтадаггүй байгаа. Тиймэһээ

нютагһаа нютагта, хотонһоо хотондо зөөжэ амидардаг байгаа. Гэбэшье хүгшэрхэ тээшээ ехээр үгыржэ, зайжа ябахад шадальны халаһан гэдэг. Тэрэ нуурай ойро ерэгжэ, түбхинөө хаш. Унишье болонгүй, тэрэ наһа бараа. Тийгээд энэ нуур тэрэнэй нэрээр нэршэһэн түүхэтэй. Мүнөө үбгэд, хүгшэд хэлсэдэг: "Хүн зонтой таарахагүй наа, Борискын нуур руу зөөжэ ошо. Хүнүүдээр багтангүй ажаһуухада, ямар байна гэжэ мэдэхэ". Иимэ домогтой нуур Хэрэн шадар бии.

Хэрэн тосхон шадар Шэмхэ гэжэ нютаг харагдажа байдаг. Энэ нютагта эртэ урдын сагта хасагуудай харуул табигдадаг байгаа юм. Эндэ модошо дархашуул ехэ олон байгаа. Тийхэдэ үлгэр түүхэ мэдэдэг хүнүүдээрээ энэ нютаг суурхудаг. Ф.И.Семенчук гэжэ үлгэршэ үбгэн Шэмхэдэ байдаг байгаа. Мүнөөшье болотороо эндэ "Калинушка" гэжэ хасагуудай аман зохёолой ансамбль бии. Аймаг дотороо ехэ амжалта туйлаһан. Энэ ансамбль 1994 ондо Улаан-Үдэдэ үнгэргэгдэһэн конкурсно шалгаржа, үшөө дахин суурхалһан байна. Түнхэнэй совхозой овоц ургуулагшадый звено аймаг дотороо онсо шалгардаг байгаа. Тэрэниие суута овоц ургуулагша Тамара Ивановна Шубина хүтэлдэг байһан. Шэмхэ нютаг шадар тахилгата газар бии. Тамхи баряша гэжэ тэрэ нэрэтэй. Иимэ газарта нютагай зон, мүн холын айлшадшые оршон байгаалида гамтайгаар хандаха, шангаар абаа гараха, хашхарха, модо хухалха, отолхо ёһогүй юм. Энээнһээ гадна тахилгата газарнуудые бузарлажа болохогүй гэжэ мэдээжэ. Хэр угһаа хойшо буряад зон орон дайдын, хада уулын, уһа нуурай эзэдые тахидаг заншалтай ха юм.

Саашаа ябахада, эгсэ эрид дабаан бии. Аяншалһан хүн тэрээнһээ доошоо хотогор га-

зарта хүрэгжэ ерэдэг. Энэ хотогор соо Туран гэжэ нютаг оршодог. Эндэ баһал хасагуудай харуултай байһан газар. Иимэ харуулнуудые 17-дохи зуун жэлэй тэн болотор табидаг байһан гээшэ. Туран нютагай түрүүшын ажаһуугшадый үри һадаһад мүнөөшье болотороо амгалан тайбан, үнэр баян ажаһууна. Урда сагта Туранда ганса ородууд, харин хүршэ Хойто гол тосхондо буряадууд ажаһуудаг байһан. Туранайхид газар элдүүлдэг, огород таридаг байгаа. Харин Хойто голой ажаһуугшад агнуури хэжэ, арһа элдэжэ, хубсаһа хунар оёдог заншалтай байгаа. Эрэшүүлын Туран ерэгжэ, ородуудай хүлһэншэд боложо, гэр бүлээ тэжээхэ хилээмэ болон бусад эдээ хоолой зүйлнүүдые олодог байгаа. Хэр угһаа хойшо Туран болон Хойто голой ажаһуугшад хоорондоо батаар нүхэсэдэг, эбтэй зетэйгээр ажаһуудаг заншалтай байһан юм.

Үшөө нэгэ тэмдэглэмээр зүйл гэхэдэ, Шэмхэ тосхоной хүпес Шубинай зөөрөз 1909 ондо Туранда шажанай - приходской нургуули нэгдэһэн юм. Совет үедэ гэхэ гү, али 1928 ондо эндэ хильн харуулай застава түхээрэгдэһэн байна. Харин 1932 онһоо тэрэнэй хажууда Осоавиахимай нургуули нэгдэһэн байна. Эндэ залуушуул морёор ябажа, буудажа нурадаг байгаа. Тэдэниие бүлэг бүлэгөөр колхозуудһаа эльгээдэг байһан гээшэ. Жэшээлхэдэ, долоон хүбүүд, хоёр басагад нэгэ бүлэг боложо, энэ нургуулида нурадаг байгаа. Тийхэдэ застава дээрээ хоёр долоон хоног соо энэ нургуули гарадаг байһан юм. 1936 ондо энэ заставаые үгы болгоһон түүхэтэй.

"Путешествие по Тункинской долине" гэнэн номой материалуудаар Эльвира ДАМБАЕВА хэблэлдэ бэлдэбэ.

Залуу наһанай залитай хаһа

Дина САНДАНОВА: "ТҮРЭЛ БУРЯАДАА ТҮЛӨӨЛЭН ИЛАҺАНДАА БАЯРТАЙБ"

Залуу уран бэлигтэнэй хоолойн арга боломжонуудыг хүгжөөн зааха онсо шадабаритай, ехэ дүй дүршэлтэй багшын шаби, Искусствын колледжын (анхан хүгжэмэй колледж байһан - мүнөө директорынь Б.Б.Турбянов) 4-дэхи курсын оюутан, Буряад Республикын соёлой болон искусствын мэргэжэлдэ һурадаг эрхим оюутадта үгтэдэг мүнгэн шанда хүртэгшэ, нёдондо үнгэргэгдэһэн СССР-эй арадай артист Лхасаран Линховоинной нэрэмжэтэ Х уласхоорондын конкурсын шанда, тиихэдэ СССР-эй арадай артистка Лидия Мясниковагай нэрэмжэтэ регионууд хоорондын конкурсын (Новосибирск) II шанда, удаань Москвада болоһон XI Дельфийскэ нааданай (2012 оной хабар) II шанда, мүнгэн медальда хүртэһэн лауреат Дина Санданова баһал һаяхан үндэр амжалта туйлаа гэһэн баяртай мэдээсэл бултанай омогорхол болобо, илангаяа түрэл тоонто Хэжэнгэ нютагаархидыень, түрэлхидыень хүлгөөбэ, баясуулба.

Аяар холын Казахстанай ниислэл хото үзэсхэлэн гоё Астанада эмхидхэгдэһэн, "Энергия молодых" гэжэ нэрлэгдэһэн VI уласхоорондын Дельфийскэ нааданда (сентябриин 24-һөө 29 хүрэтэр) Буряад Республикага бэлигтэй концертмейстер Людмила Емельяновна Свитинатаяа түлөөлхөө ошоһон урихан мифэрэлтэй, зохидхон шарайтай, үндэрхэн бээтэй оюутан Дина Санданова оюун бэлигээрээ 16 гүрэнэй залуу дуушадай дундаһаа шалгаржа, (олонхын консерваториин оюутад хабаадаба), оройдоол 5 илагшад соо нэрлэгдэжэ, "За профессионализм" гэһэн номинацияар лауреадай дипломдо хүртэһэн байна.

- Оройдоол гурбан жэлэй туршада һураха үедөө "сопрано" гэһэн нариихан хоолойгоор дуулаха бэлиг талаангаа бэрхэ багша Вячеслав Баяндаевич Елбаевай гол хабаадалга доро Динамнай мүлжэ, конкуршоо конкурсно дүршэл нэмэжэ, илажа, шалгаржа байһандань баяртайбди. Үшөө бэлигээ саашан хурсадхаха, эндээ дипломоо хамгаалаад, саашаа һураха ёһотой, - гэжэ хөөрэһэн концертмейстерынь дуушадта, артистнуудта ажаллаха, ажаһууха эрхэ байдал олгодог Казахстанай үзэсхэлэн газарнуудыг хайхашаһанаа, Астанагай оперно театраар омогорхоһоно мэдүүлнэ һэн.

- "Академическое пение" гэһэн номинацияар аяар 16 гүрэнэй, нэрлэбэл, Италиин, Болгариин, Румыниин, Австриин, Бельгиин, мүн Молдовын,

Радна-Нима БАЗАРОВАЙ фото

Таджикистанай, Украинин, Беларусииин, бусад республикануудай залуу оюутадтай суг хабаадажа, бэе бээтээ нүхэд боложо, бэе бээ дэмжэжэ, хүр хүлдыень үргөөбди, зоригжуулаабди. Тиин Армениин шанга хайхан хоолойтой оюутан басаган уран бэлигээрээ намайгаа гайхуулба. Би энэ конкурснодо 2 ари, нэрлэбэл, Генделиин "Ринальдо" опероһоо Альмирын ари, тиихэдэ М.Фроловой "Энхэ-Булад баатар" опероһоо Арюун-Гоохоной ари гүйсэдхөөб. Тиихэдэ "Пряха" гэһэн ород арадай дуу, Римский-Корсаковой "Пленившийся розой соловей", Шубертын "Блаженство" гэһэн романс дуулажа, түрэл Буряадаа, хэбэд номхон Хэжэнгээ түлөөлэн илаһандаа баяртайб. Илаһан, шагнагдаһан залуушуул Эб найрамдалай болон эблэрүүлгын ордон соо Гала-концертдэ хабаадаабди. Үзэсхэлэн хайхан, арадай үндэһэн гоё маягтай байшангуудтай, ариг сээр Астанагай музейнүүдээр, сууга пре-

зидент Нурсултан Назарбаевай резиденци, Байсеитовагай нэрэмжэтэ оперно театр, саад, ургамалта модон бүхэниие хайшаагаабди. Дүрбэн "одото" "Кинг" отельдэ зохидоор байрлаабди. Оройдоол хоёр хүн - колледжын оюутад энэ ехэ конкурснодо хабаадаабди, - гэжэ Дина Санданова омогорхон хөөрэнэ, дууша сэдхэлтэй Сергей эсгээрээ, дуулаха дуратай түрэлхидөөрөө омогорхон.

Багаһаа дуулаха бэлигыень анхарһан гэртэхининиин дууша басаганайнгаа "Наранай туяа", "Мүнгэн хун шубуун", "Серебряный голос Байкала" конкурсноудта хабаадаһандань, хани халуунаар дэмжэжэ, үргэжэ байһаниинь хэды хайхан бээ? Мүнөө алдар сууга багшын нургаал заабариһаа, дүй дэршэлһөө хубаалдаха ехэ талаантай, хайхан, шанга хоолойтой басаган хүсэл оролдолгыень эхилэн харюулжа, бэлигээ гэршэлжэ байһаниинь дэмбэрэлтэй байна даа.

- Аяар холын гүрэнэй конкурснодо хабаадаха хэрэгтэмнай мүнгэ зөөрээр туһалһан спонсорнуудтаа, нэрлэбэл, "ЗОЛ" гэһэн эмхиин генеральна директор Лев Асалхановта, "Байкалжилстрой" ЗАО-гой дарга Виктор Абушеевтэ, республикын Арадай Хуралай депутат Матвей Бадановта, Хэжэнгын аймагай захиргаанай гулваа Геннадий Лхасарановта, Хориин аймагай захиргаанай гулваа Баир Жамбаловта үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргэнэбди, - гэжэ В.Б.Елбаев, Л.Е.Свитина гэгшэд хэлээ һэн. Залуу зоной зориг, бэлиг талаан дэмжэдэг зон оюутадтай ерээдүйн "одото" харгыё нээнэ гээшэ гэжэ бэлигтэй багшанар омогорхон мэдүүлбэ. Волгоградта түрэнэн (анхан Сталинград байгаа), 50 гаран жэлдэ концертмейстерээр амжалтатай ажалладаг Людмила Емельяновна сэдхэлэйнгээ баяр, сээжынгээ омогорхон мэдүүлжэ үедөө "талаантай залуушуулые дэмжэхэ спонсорнуудай байгаа сагта саашаашье урагшатай ажаллахабди, бүри дуратайгаар конкурсноудта хабаадахабди" гэжэ нэмээ һэн.

"Искусствынгаа колледж амжалтатай дүүргээд, Москвагай консерваторидо Дина Сандановамнай орохо хүсэлтэй", - гэжэ сууга багшань Вячеслав Баяндаевич тэмдэглэнэ бэлэй.

"Хэжэнгэ" нютаг зоной эблэлэй зүгһөө соёлой эдэбхитэн Г-Н.Ц.Гунзинов сууга багшанартань, уласхоорондын конкурснодо илаһан нютагайнгаа дууша басаганда хүхэ номин хадагуудыг гарай бэлэгүүдтэйгээр дамжуулжа, үшөө олон конкурснодо илахыень, һанаһан хүсэлнүүдээ бээлүүлхыень хүсэбэ, хани халуунаар амаршалжа, хайхан үрээлэй үгэнүүдыг хүргэбэ.

Бэлигма ОРБОДОВА.

БЭЕ БЭЕДЭЭ ҮНЭН СЭХЭ БАЙЛГА – ЖАРГАЛТАЙ ГЭР БҮЛЫН НЮУСА

Яагаад ажабайдалай бэрхэ-шээлнүүдыг суг хамта дабан, наһаараа эбтэй эетэй бүлэ зандаа ажаһуухаб? Энээн тушаа 50 гаран жэлэй туршада суг һууһан арбан гэр бүлэ "Серебрится любви расцвет..." гэһэн баяр ёһололой үедэ хөөрөжэ үгөө. Тус хэмжээ ябуулга Улаан-Үдын ажаһуугшадые социальна талаар хангалгын "Доверие" гэһэн түбтэ эмхидхэгдээ.

60 жэлэй саана хуби заяагаа холбоһон Батомункуевтанай гэр бүлын жаргалда спорт ехэ нүлөө үзүүлээ юм. Нур харбалгаар спортын мастернууд Носрон Юндунович Лхамма Золтоевна хоёр мүнөө залуушуулыг хорихоһоо гадна өөһэдөөшье пенсионернүүдэй спартакиадануудта эдэбхитэйгээр хабаададаг. Тэдэ 5 хүүгэдээ, 30 гаран аша гүшанараашье спортдо дуратайгаар хүмүүжүүлээ.

Эдэбхи үүсхэл болон эрдэм мэдэсын хойноһоо эрмэлзэл – суг хамта 49 жэл ажаһууһан Жамбаловтанай гэр бүлын гол дүрим. Буряадай габыяата агроном Бальжинима Жамьянович болон республикын габыяата багша Эльвира Ширниновна хоёр мүнөөшье Наһатайшуулай университетдэ соёл болон искусство шудална.

Нур харбалгаар спортын мастернууд Носрон, Лхамма Батомункуевтан

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай ветеран, 92 наһатай Алексей Романович Новолодскиие, наһанайн нүхэр Крестинья Степановнае харахандаа, сэдхэлээрээ залуу гэдэгыё одоол ойлгохоор. Тэдэ хоёр ямар хүгтэй хүхюүтэйгээр ябаган дуунуудыг дуулаа гээшэб!

Бултанай онсолһоор, жаргалтай гэр бүлын нюуса – бэе бээдээ үнэн сэхэ, мүн сэдхэлээрээ залуу байлга. Валентина Яковлевна, Алексей Ильич Амагаровтан энэниие гэршэлнэ. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай хоёр орденуудай, мүн Улаан Одоной орденой кавалер Алексей Ильичэй тэмдэглэнээр, хүүгэд эхэ эсэгынгээ жэшээ даган, саашаа бата бэхи, ажалша бэрхэ, үнэн сэхэ гэр бүлэ байгуулдаг юм.

- Мүнөө энэ хайндэртэмнай хабаадаһан арбан гэр бүлэ бүхы наһаараа ажабайдалай эдэбхи абьяастай хараа шугам баримталаа. Тэдэни олонитын хүгжэлтэдэ оруулһан хуби-та нилээд ехэ, - гэжэ Улаан-Үдэ хотын Ажаһуугшадые социальна талаар дэмжэлгын түбэй хүтэлбэрлэгшэ Эльвира Эрдэниева хэлээ. – Тус хайндэрэй гол зорилгонуудай нэгэн хадаа гэр бүлын үнэтэй удха шанар, хайн хайхан заншалнуудыг идхалга болон.

Сэрэгма ДОНДОВА.

С.И.Тараскин

АЛДАР НЭРЭНЬ

МҮНХЭЛЭГДЭБЭ

2012 оной сентябриин 29-дэ Баргажанай аймаг Улан, Лугшахаан нютагуудта хүдөө ажыхын бэрхэ хүтэлбэрилэгшэ, бэлигтэй ударидагша ябахан Сергей Иннокентьевич Тараскинай дурасхаал мүнхэлхэн хэмжээ ябуулганууд үнгэргэгдөө.

Уланай дунда хургуулида үглөөнэй 10 цагһаа дурасхаалай самбар нээлгын баяр ёһолол эмхидхэгдэжэ үнгэргэгдөө. Саб гэмэ жагсаалаар зогсоһон хургуулийн үхибүүд, тэрэнтэй хүдэлхэн аха үеын хүнүүд, түрэлхид гаралхидынь, нютагаархидынь, аймагай болон хүдөөгэй захиргаанай хүтэлбэрилэгшэд хабаадаа.

Энэ хэмжээ ябуулгада ехэ үүсхэл оролдолгоёо элсүүлжэ хабаадаһан түрэлхидынь, нэрлэбэл, Ч.Ц.Линхоева, Г.Д.Будаева, Г.С.Тараскин гэр бүлэтээ, Л.В.Тараскина, А.Б.Будаев, Ж.Б.Будаева, С.Ц.Очирова болон бусад болоно.

Эхэ орондоо, түрэн дайдаадаа, арад зондоо аша тунатайгаар ажаһууха гэжэ бүхы наһаараа оролдожо ябаһан С.И.Тараскинай дурасхаалынь мүнхэлжэ, хургуулийн байшангай хоймор талада самбар үлгэгдөө.

Тэрэ 1961 онһоо 1972 он болотор Баргажанай аймагай газар дайдын хахадын шахуу эзэлжэ байһан XXII партсъездын нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхоз ехэ амжалтатайгаар хүтэлбэрилжэ, республикын баян ажыхынуудай тоодо оруулһан габыятай. Нүүлдэнь энэ томо колхоз Уланай (түрүүлэгшэнь С.Л.Гатапов) болон Хилганын (түрүүлэгшэнь В.Ш.Гармаев) гээд хоёр ажыхы болгогдожо амьарлагдаһан түүхэтэй. Совет үедэ хүдөө нютагта ажыхы бата байдалтай болгохо, хүдөөгэй зоной байдал найжаруулха, барилга үргэнөөр ябуулха зорилго амжалтатай шидхэн хүдэлөө гэжэ энэ баяр ёһололдо үгэ хэлэн хургуулийн тэдхэмжын соведэй гэшүүн С.Б.Эрдэнийев тэмдэглэе. Сергей Иннокентьевич Тараскин тэрэл үедэ Улан нютагта шэнэ хургуули барюулһан габыятай.

Энэ хургуулида хураһан үхибүүд холо ойгуур нютагаа суурхуулжа байдаг. Жэшээлэн хэлэхэдэ, бэрхэ, нэрэ солотой юрист, багша, эмшэн болон бусад мэргэжэлтэд болоһон хурагшадаараа хургуулийн хэдэн үеын багшанар омогорхожо ябадаг.

Энэ юрэнхы эрдэмэй гуламтын шаби байһан Арадай Хуралай Түрүүлэгшэ М.М.Гершевич энэ дэмбэрэлтэй үйлэ хэрэгтэй дашарамдуулан амаршалжа, нютагаархидтаа сахилгаан бэшэг эльгээгээ. Тэрээн дотор "С.И.Тараскин хадаа арад зондоо ехэ хүндэтэй, аша тунатай хүн байгаа" гэжэ онсолон тэмдэглэгдэнхэй.

Уланай юрэнхы эрдэмэй дунда хургуулийн директор С.В.Гармаев оролто үгэ хэлэхэдэ, колхозой түрүүлэгшээр хүдэлжэ байхадаа, нютаг дээрээ хэһэн хэрэгүүдынь онсолон нэрлэнхэн байна.

Уланай хүдөөгэй байгуулгын захиргаанай толгойлогшо Б.Ж.Дашиев эндэ үгэ хэлээ: "12 жэл соо колхозой түрүүлэгшэ байхадаа, ехэ барилга хэһэн байна. Ажаһуудалай гэрнүүд, социальн-соёлой объектүүд, мал ажалай олон фермэнүүд баригдаа. Тэрэ нютагай, аймагай, республикын түүхэдэ мартагдашагүй, алдар солотой хүн гэшэ. Илангаяа аха үеын хүнүүд тэрэнэй хайн хайхан, удха шанартай хэрэг ябуулгануудынь хайн мэдэнэ, сугтаа хүдэлхэн байна".

С.И.Тараскинай дурасхаал мүнхэлхэн хэмжээ ябуулганууд Лугшахаан нютагта үргэлжэлүүлэгдэе. Нютагайнгаа нэрэтэй солотой хүнүүдэй алдар нэрынь мүнхэллгөөр лугшахаанайхид ехэ үдэлмэри ябуулжа байдаг. Үдэрэй 12 цагта тэрээндэ зорюулагдаһан стеллэ нээлгын хэмжээ ябуулга эндэ үнгэргэгдөө. Бэрхэ хүтэлбэрилэгшэ байһан Сергей Иннокентьевич Тараскинай ударидалга доро түрэл колхоздоо олон жэлдэ хүдэлхэн Дашанима Санжиевич Хобраков энэ хэмжээ ябуулгада хабаадажа, тэрэниие хайн хайхан үгэнүүдээр ханан ханан дурсаһан байна: "Ехэ бэрхэ хүн байгаа. 16 эхэ хонидой отаратай, 10 һу һаалиин фермэнүүдтэй аргагүй томо ажыхын хүтэлбэрилэгшэ байһан энэ хүн залуу мэргэжэлтэдые ехэтэ дэмжэдэг байгаа. Шухала, харюусалгатай ажал хүдэлмэридэ тэдэниие тарауулан табижа, ехэ хайн дүнгүүдые туйладаг байгаа".

Байгша ондо Улан нютагай 200 жэлэй ойн баяр тэмдэглэгдэе. Энэ ойтой дашарамдуулан, нютагай захиргаан шухала хэмжээ ябуулгануудые дүрбэн шатада үнгэргэжэ байнхай. Жэшээлэхэдэ, габыята хүнүүдэй дурасхаал мүнхэлхэ гэшэ бээлүүлжэ байһан зорилгонуудайнь гол шухалань болоно. Энэ захиргаанда ородог нютагуудай дунда шэнэ хэрэгүүдые үүсхэн бээлүүлжэ хэрэгтэ Лугшахаан нютагай эдэбхитэй ажаһуугшад онсо шалгардаг юм.

С.И.Тараскинай дурасхаал мүнхэлхэ тухай үүсхэлые Уланай хүдөөгэй поселенин депутатуудай Соведэй түрүүлэгшэ Л.Г.Гомбоев түрүүтэй эдэбхитэйгээр дэмжэнхэн байна. Тиин нютагаархид, түрэлхидынь захиргаанай үүсхэлые халуунаар дэмжэжэ, энэ мүнхэ дурасхаалтай хэрэг эмхитэйгээр бүтээбэ гэшэ.

Саашадаа Лугшахаан нютагай Алдар солын аллейдэ республикын ниитын элитэ мэдээжэ ажал ябуулагшад байһан В.Б.Базаров, Д.Т.Цыремпилов болон бусадай дурасхаал мүнхэлхэ хэрэг ябуулагдажа байһан тухай Уланай хүдөөгэй поселенин толгойлогшо Б.Ж.Дашиев тэмдэглэн хэлээ.

С.И.Тараскинай үедэ хүдэлхэн, тэрэ үеын ажыхын мэргэжэлтэд байһан хүнүүд тэрэн тухай ханал бодолнуудаараа хубаалдаа. Б.Г.Очиров ахамад агрономор хүдэлхэдөө, шэнэ газар ашаглаһан тухайгаа ханан дурсаа. Хоёр жэлдэ тэрэниие ашаглажа, олон жэлэй ногоо тарижа, гектар бүриһөө 40 гаран центнер абадаг болоо һэмди гэжэ хөөрөө. Тиихэдэ Хүнтэйн талада хээрын стан эмхидхэжэ, тэндэ баһал газар элдүүлжэ, ехэ тарья абадаг болоо һэмди гэбэ.

Ц.Э.Шараев тэрэнэй түрүүлэгшэ байхада, жолоошоноор, комсомолой эмхиин секретаряар хүдэлхэн байна. Колхозто дээдэ эрдэмтэй мэргэжэлтэд хүдэлдэг байгаа. Мэргэжэлтэдые шэлэн абаха асуудалда тон ехэ анхарал хандуулдаг байгаа. Тиихэдэ ажалша хүнүүдтэ ехэ дуратай, хүнэй хэһэн ажал сэгнэжэ шададаг хүн байгаа гэжэ тэрэ хэлээ.

Колхозой правлениин гэшүүн байһан В.Р.Эрдэнийев тэрэн тухай ханамжа хубаалдахадаа, ехэ талаан бэлигтэй, ухаатай түрүүлэгшэ байгаа гэжэ тэмдэглэе. Шэнэ барилгануудые хэжэ, зайн гал оруулжа, нютагайнгаа байдал бата болгохо гэжэ оролдоһониин мүнөөшье болотороо харагдажа байна гэбэ. Уланай аршаанай гэр байрануудта хүрэтэр зайн

Хүн ба үе саг

гал оруулха хүдэлмэри ябуулаа гэжэ тэрэ тэмдэглэе. Хүнүүдые ехэ удаанай мэдэхэ шэнгээр харилсажа, ажал хүдэлмэри урагшатайгаар ябуулдаг байгаа гэжэ тэрэ хэлээ.

Республикын Буряад драмын театрай мэдээжэ артист М.Г.Елбоновой миндаһан дээрэ бэшгдэһэн амаршалга энэ эдэлээ. 1972 онһоо тэрэниие мэдэхэ байгаа, һонор ухаатай, холшор зугаатай хүн байһан. Нэгэ подьезд соо ажаһуудаг байгаа бди. Ехэ зүб заабари, зүбшэл хэлэдэг байһынь сэгнэдэгби гэжэ мэдүүлээ. Тиигээд "Үргэнхэн Баргажан үерлөөд байн" гэнэн дуунда ехэ дуратай һэн гэжэ тэмдэглэе. Энэ дуун олоной һонорто эдэлээ.

Тиихэдэ Г.М.Сандакова энэ бэрхэ хүтэлбэрилэгшэтэй суг хүдэлхэн сагаа ханан дурсахадаа, ажыхын тоосоо эдэбхитэйгээр нэбтэрүүлдэг байгаа бди гэбэ. һу һаалиин фермэнүүдтэ хэр олон түл абанаб, эхэ хонидһоо абтаһан хурьгадые болон хүнэй һаамые ехэ наринаар тоолон гаргаха, саашадаа малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхаралаа хандуулдаг байһан юм гэжэ тэрэ хэлээ.

С.И.Тараскинай үедэ нютагайн залуу мэргэжэлтэд олоороо хүдэлдэг байгаа. Жэшээлхэдэ,

Б.Б.Будаев - барилга эрхилдэг, С.М.Цыренов - Хилганын отделение даагша, С.Л.Гатапов - ахамад зоотехник, В.Ш.Гармаев - ахамад ветврач, Д.Б.Будажанов - ахамад инженер байгаа. Хүдөө ажыхын институтта хураһан нютагайнгаа хүбүүд, басагадые ехэ дэмжэжэ, ажыхын харюусалгатай хүдэлмэринүүдтэ табижа, заабари зүбшэлөөрөө туһалжа, бэрхэ мэргэжэлтэд болохо хэрэгтэнь ехэ нүлөө үзүүлхэн байдаг. Тэдэнэй зариманиин хожомоо өөһэдөө нютагайнгаа ажыхынуудай хүтэлбэрилэгшэдөөр, мэргэжэлтэдээр хүдэлжэ, хүдөө ажыхын һалбариие хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ хубиатаа оруулһан байдаг.

Аймагайнгаа нютагуудта хоёр дунда хургуулийн байшан барюулһанайнгаа түлөө Сергей Иннокентьевич Тараскин арадай эрдэм һуралсалай отличник гэнэн нэрэ зэргэдэ хүртэнхэн байна.

Хамтын ажыхын талаан бэлигтэй хүтэлбэрилэгшэ, эмхидхэгшэ, хүн зондо ехэ хүндэтэй байһан энэ хүнэй хэһэн хэрэгын нютагаархидынь хайханаар ханамжа ябадаг байна гэжэ олонийтын хабаадалгатай эдэ хэмжээ ябуулганууд гэршэлбэ.

Эльвира ДАМБАЕВА,
манай корр.

Table with 5 columns: Time, Channel, Program Name, Start Time, End Time. Includes sections for ТИВИКОМ, СТС «БАЙКАЛ», and НТВ.

Четверг, 18

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

Table with 2 columns: Time, Program Name. Lists various news and entertainment programs.

«РОССИЯ»

Table with 2 columns: Time, Program Name. Lists programs from the Rossiya channel.

Table with 2 columns: Time, Program Name. Lists programs from the first column.

КУЛЬТУРА

Table with 2 columns: Time, Program Name. Lists cultural programs.

АРИГ УС

Table with 2 columns: Time, Program Name. Lists programs from the Arig Us channel.

Table with 2 columns: Time, Program Name. Lists programs from the second column.

КУЛЬТУРА

Table with 2 columns: Time, Program Name. Lists cultural programs.

АРИГ УС

Table with 2 columns: Time, Program Name. Lists programs from the Arig Us channel.

Table with 2 columns: Time, Program Name. Lists programs from the third column.

СТС «БАЙКАЛ»

Table with 2 columns: Time, Program Name. Lists programs from the SCS Baikal channel.

ТИВИКОМ

Table with 2 columns: Time, Program Name. Lists programs from the Tivikom channel.

Table with 2 columns: Time, Program Name. Lists programs from the fourth column.

СТС «БАЙКАЛ»

Table with 2 columns: Time, Program Name. Lists programs from the SCS Baikal channel.

ТИВИКОМ

Table with 2 columns: Time, Program Name. Lists programs from the Tivikom channel.

Пятница, 19

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

Table with 2 columns: Time, Program Name. Lists various news and entertainment programs.

«РОССИЯ»

Table with 2 columns: Time, Program Name. Lists programs from the Rossiya channel.

Table with 2 columns: Time, Program Name. Lists programs from the first column.

КУЛЬТУРА

Table with 2 columns: Time, Program Name. Lists cultural programs.

АРИГ УС

Table with 2 columns: Time, Program Name. Lists programs from the Arig Us channel.

ТИВИКОМ

Table with 2 columns: Time, Program Name. Lists programs from the Tivikom channel.

Table with 2 columns: Time, Program Name. Lists programs from the third column.

СТС «БАЙКАЛ»

Table with 2 columns: Time, Program Name. Lists programs from the SCS Baikal channel.

Table with 2 columns: Time, Program Name. Lists programs from the fourth column.

СТС «БАЙКАЛ»

Table with 2 columns: Time, Program Name. Lists programs from the SCS Baikal channel.

Суббота, 20

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

Table with TV program schedule for the first channel on Saturday, 20. Columns include time and program titles like 'КО МНЕ, МУХТАР!', 'ИГРАЙ, ГАРМОНЬ ЛЮБИМАЯ!', etc.

«РОССИЯ»

Table with TV program schedule for the 'Россия' channel on Saturday, 20. Columns include time and program titles like 'ДЕЛО № 306', 'СЕЛЬСКОЕ УТРО', etc.

Table with TV program schedule for the first channel on Saturday, 20. Columns include time and program titles like 'В ЕДИНЕНИИ - СИЛА', 'УЗОРМЕД', etc.

КУЛЬТУРА

Table with TV program schedule for the 'Культура' channel on Saturday, 20. Columns include time and program titles like 'ЕВРОНЬЮС', 'БИБЛЕЙСКИЙ СЮЖЕТ', etc.

АРИГ УС

Table with TV program schedule for the 'Ариг Ус' channel on Saturday, 20. Columns include time and program titles like 'ЕСЛИ МОЖЕШЬ ПРОСТИ', 'ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС'.

Table with TV program schedule for the first channel on Saturday, 20. Columns include time and program titles like 'АФИША', 'ВСТРЕЧИ В ГОРОДЕ', etc.

ТИВИКОМ

Table with TV program schedule for the 'Тивиком' channel on Saturday, 20. Columns include time and program titles like 'СЕРЕДИНА ЗЕМЛИ', 'НОВОСТИ ДНЯ', etc.

Table with TV program schedule for the first channel on Saturday, 20. Columns include time and program titles like 'ЕВРОМАКС', 'ВКУСНО', etc.

СТС «БАЙКАЛ»

Table with TV program schedule for the 'СТС Байкал' channel on Saturday, 20. Columns include time and program titles like 'МЕТЕОМИКС НА СТС-БАЙКАЛ', 'ПОЛКАН И ШАВКА', etc.

НТВ

Table with TV program schedule for the 'НТВ' channel on Saturday, 20. Columns include time and program titles like 'СУПРУГИ', 'СМОТР'.

Table with TV program schedule for the first channel on Saturday, 20. Columns include time and program titles like 'СЕГОДНЯ', 'ЛОТЕРЕЯ "ЗОЛОТОЙ КЛЮЧ"', etc.

5 КАНАЛ

Table with TV program schedule for the '5 Канал' channel on Saturday, 20. Columns include time and program titles like 'М/Ф (0+)', 'СЕЙЧАС', etc.

Воскресенье, 21

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

Table with TV program schedule for the first channel on Sunday, 21. Columns include time and program titles like 'НОВОСТИ', 'АРМЕЙСКИЙ МАГАЗИН', etc.

«РОССИЯ»

Table with TV program schedule for the 'Россия' channel on Sunday, 21. Columns include time and program titles like 'ОНИ БЫЛИ АКТЕРАМИ', 'ВСЯ РОССИЯ', etc.

КУЛЬТУРА

Table with TV program schedule for the 'Культура' channel on Sunday, 21. Columns include time and program titles like 'ЕВРОНЬЮС', 'ОБЫКНОВЕННЫЙ КОНЦЕРТ'.

Table with TV program schedule for the first channel on Sunday, 21. Columns include time and program titles like 'ДУШЕЧКА', 'ЛЕГЕНДЫ МИРОВОГО КИНО', etc.

АРИГ УС

Table with TV program schedule for the 'Ариг Ус' channel on Sunday, 21. Columns include time and program titles like 'ПАРИ С ВОЛШЕБНИЦЕЙ', 'ПАРЛАМЕНТСКИЙ ВЕСТНИК', etc.

ТИВИКОМ

Table with TV program schedule for the 'Тивиком' channel on Sunday, 21. Columns include time and program titles like 'ЗУРХАЙ', 'РАДАР-СПОРТ', etc.

Table with TV program schedule for the first channel on Sunday, 21. Columns include time and program titles like 'ДОМАШНИЙ ЗООПАРК', 'МУЛЬТФИЛЬМЫ', etc.

СТС «БАЙКАЛ»

Table with TV program schedule for the 'СТС Байкал' channel on Sunday, 21. Columns include time and program titles like 'МЕТЕОМИКС НА СТС-БАЙКАЛ', 'ПИНГВИНЫ', etc.

Table with TV program schedule for the first channel on Sunday, 21. Columns include time and program titles like 'ДЕТСКОЕ УТРО НА НТВ', 'СУПРУГИ', etc.

НТВ

Table with TV program schedule for the 'НТВ' channel on Sunday, 21. Columns include time and program titles like 'СУПРУГИ', 'СМОТР'.

Table with TV program schedule for the first channel on Sunday, 21. Columns include time and program titles like 'АНТИКИЛЛЕР ДК', 'ПОГОНЯ ЗА ТЕНЬЮ', etc.

5 КАНАЛ

Table with TV program schedule for the '5 Канал' channel on Sunday, 21. Columns include time and program titles like 'ХОЛОДНОКРОВНАЯ ЖИЗНЬ', 'ПРОГУЛКИ С ДИНОЗАВРАМИ', etc.

ДНТ «Иволгинское» проводит общее собрание членов товарищества 26 октября 2012 г. в 19 часов по адресу: г. Улаан-Удэ, ул. Сахьяновой, 3 в.

Advertisement for 'Хүдэрэ-Сомон' and 'Түрэл Дайдамни' featuring Victor Tomitovai. Includes details about a 2-room apartment for sale and contact information.

Advertisement regarding age restrictions in television programs. Text: 'ВОЗРАСТНЫЕ ОГРАНИЧЕНИЯ В ТЕЛЕПРОГРАММЕ. В телепрограмме с 27 августа, согласно ФЗ от 29.12.2010 «О защите детей от информации, причиняющей вред их здоровью и развитию»...

Үнэгэрхэн зуун жэлэй аршан зуур

2012 он – Россиин түүхын жэл

Аркадий БАТОМУНКУЕВАЙ проект

Хүндэтэ уншагшад, хэрбээ хоморой фото-зурагуудтай наа, тэдэнээ редакцидамнай эльгээжэ, бүгэдын хонорто дурадхыт гэжэ таанадтаа ханданабди. Айл бүхэнэй хадагалаанда иимэ баялиг олдохол байха. Тэдэнээ ерээдүйнгөө үеынхидтэ дамжуулаял.

Манай хаяг: 670000, Улаан-Үдэ хото, Каландаришвили, 23, каб.26; электрон хаяг: unen@mail.ru Тел.: 21-64-36.

3 ахааминай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой ажалшад 1949 оной февралин 1-дэ хэблэгдэнэн "Буряад-Монголой үнэн" сонин соо өөхэд тухайгаа уншажа байна.

www.sciencedirect.com

Буряад нэеы гэр соо гэрэй эзэн хоёр намгантаяа.

1924 ондо хэблэгдэнэн нуралсалай букледэй нэгэдэхи хуудаһанда зураглагданан ород таряашан болон буряад малшан хоёр.

www.sciencedirect.com

294. Вьнчаниё карагасовъ на сугланъ.

Карагасуудай (тофаларнуудай) суглаан. Тэдэ Эрхүү можодо ажаһууһан.

Богатни бураты - аристократъ /Ирк. губ./

182. бурятъ - синь "розови" /молодого старини/ Верхне-Кудинскаго вѣдомства /Иркутск. губ./

180. бурятъ Агинскаго вѣдомства /Забайкальск. обл./

193. Бурята средняго достатка за ѣдой /Верхотенскі уездъ, Иркутск. губ./

Буряты - промышленники

Гүрэнэй Х.Намсараевай нэрэмжэтэ Буряад драмын академическэ театрай 80 жэлэй ойдо

ТЕАТРАЙ АЖАЛШАДТА - ҮНДЭР ШАГНАЛНУУД

Гүрэнэй Х.Намсараевай нэрэмжэтэ Буряад драмын академическэ театрай үнгэрэгшэ үдэрнүүдтэ 80 жэлэйнгээ ойн баяр тэмдэглэбэ. Октябриин 3-най үдэшэлэн дэмбэрэлтэ ойн баярай хэм-

жээ ябуулгын нээлгэн үнгэрөө. Түрэл арадайнгаа хүлдэ тэмдэг өөдөн үргэн байдаг театрые амаршалхаяа ерэнэн Буряад Республикын толгойлогшо Вячеслав Наговицын иигэжэ тэмдэглээ:

- 80 жэлэй туршада хэды олон үйлэ хэрэгүүд үнгэрөөб даа. Театр Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда эдэбхитэй, эрэлхэг хабаадаа гэжэ түүхэдэ мэдээжэ. Алишье сагта театр буряад хэлэ, ёно заншал нэргээн хүгжөөлгэдэ нүлөөлдэг. 350 жэлэй хугасаада театр Россиин түүхэтэй адлихан хүгжөө. Мүнөө театр урган халбараа, хэлбэн шэнэлэгдэн байшанда оронхой, ажальнышые улам хүгжэнхэй.

Буряад драмын театр хадаа ганса республика дотор бэшэ, холо ойро, хари гүрэнөөр бэлиг шадбаряараа суурханхай. Мүн театрай ажаябуулга хадаа мүнөө үеын залуушуулай хүмүүжүүлгэдэ хайн нүлөөтэй гэжэ республикын толгойлогшо онсолбо:

- Ажабайдалай, мүнгэнэй хүшэр байдалдашые энэ театрай хаагдаха асуудал табигдаагүй. Театрай байгаа сагта арадай соёл, хэлэн, мүн үндэһэн арад байха бшуу. Ходол театрые дэмжэжэ байха хэрэгтэй,- гэжэ

тэмдэглээд, Буряад Республикын засаг түрын болон Арадай Хуралай зүгһөө Вячеслав Наговицын театрта 300 мянган түхэригэй сертификат бэлэг барюулаад, Буряад Республикын Правительствоын баярай бэшгээр Россиин арадай артистка Лариса Егоровае шагнаба.

Арадай Хуралай түрүүлэгшэ Матвей Гершевич Буряад драмын театрые 80 жэлэйн ойн баяраар амаршалаад, аяар 1932 ондо буряад театр байгуулга хадаа тэрэ үеын засаг түрын түлөөлэгшэдэй аласые хараһан гүнзэги хараа бодол онсо тэмдэглээ:

- Тэрэ саһаа тон зүб табигдаһан үндэһэн хэрэг мүнөө болотороо алдагдаагүй, буряад арадай соёл, заншал, хэлэн мартагдангүй, нангин сахигдажа байдаг. Энэнь хадаа театрай нүлөөлгэн хубитаһаа дулдыдана. Театр ганса хари гүрэн, холо ойрын хото городуудаар гастрольдо гарадаг бэшэ, мүн хүдөө нютагуудаар ябадаг онсо үүргэтэй юм.

Матвей Гершевич Арадай Хуралай зүгһөө Хүндэлэлэй грамота болон баярай бэшгүүдые Буряад Республикын арадай артист Зоригто Ринчиновтэ, театрай артистка Галина Галсанова хоёрто барюулба. Олон жэлэй туршада үнэн сэхэ ажалдаа хүдэлһэнэй түлөө Россиин габьяата артист Олег Бабуевые Арадай Хуралай Баярай бэшгээр тэмдэглээ. Мүн лэ баярай бэшгүүд Буряад Республикын габьяата артистка Надежда Мунконова, Россиин Федерациин соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ Николай Шабеев, теартай артистнар Цыден-Еши Бимбаев болон Сэсэгма Дондокова гэгшэдтэ барюулагдаа.

Улаан-Үдэ хотын мэр Геннадий Айдаев буряад арадай хүгжэлтэдэ театрай үүргэ онсо тэмдэглээд, бэлэг болгон 80 мянган түхэригэй сертификат барюулаа. 80 жэлэй туршада жэл бүхэнэй нэгэ мянган түхэригэй хэмжүүрээр, гэжэ тэрэ шоглобо.

Монгол гүрэнэй консул Н.ЖАВЗМАА Л.ЕГОРОВАДА орден зүүлгэбэ

Хотын захиргаанай Хүндэлэлэй грамотаар Буряад Республикын габьяата артистнар Дарима Гылыкова Болот Динганорбоев хоёрые шангаба.

Буряад драмын театр хүршэ Монгол ороной арадай театрай нягта холбоотой ажалладаг. Саг үргэлжэ театр Монгол орон гастрольдо гарадаг юм. Монголой генеральна консул Намасүрэнэй Жавзмаа хоёр аха дүү гүрэнүүдэй хани барисаа тэмдэглээд, Монгол гүрэнэй «Алтан гадаһан» гэжэ орденор Россиин арадай артистнар Михаил Елбонов болон Лариса Егорова хоёрые шагнаба. Монгол ороной Соёлой министрствын дээдын шагнал болохо "Монгол улсын соёлой

габьяата ажалтан" гэнэн нэрэ зэргэ Буряад драмын театрай ажалшадта, Буряад Республикын габьяата артистка Любовь Цыдыповада, директорэй орлогшо Юрий Норбоевто, Буряад Республикын соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ Светлана Бадмаевада, театрай ажалшадые бүридхэлгын таһагые даагша Розалия Тыхеева гэгшэдтэ олгуулагдаба.

Баяр ёһололой удаа театрай артистнар "Театрай урлал байгуулга" гэнэн жүжгэлмэл найруулга тэбижа, харагшадда хужарлуулаа.

Цырегма САМПИЛОВА,
Радна-Нима БАЗАРОВАЙ
фото-зураг.

Шажан мүргэл

"НЯНДЭЙ" СУБАРГА БҮТЭЭБЭ

Суранзан хүсөөрөө

татагша,
Сагаан шэрээр яларагша,
Сэбэр алтан үнгэтэй,
Сэдьхэлэй баяр

жаргалтай
Амгаланта нютагайм
дасан,
Арюун нютагыемнай
шэмэглэхэ лэ,
Амгалантыннай
дасан мандаг лэ.

Оюна ЦЫРЕМПИЛОВА.

Хоёрхон жэлэй саана, 2010 оной октябриин 16-да Шэбэртын дасанай арамнай үнгэрөө һэн. Энээхэн богонихон саг соо Шэбэртын дасан, хүзэгшэд ямар ажал хэһэн байнаб гэхэдэ, иимэ байна.

Нарин-Заганда, Дабаатада мүргэлтэй Хайранга хаанай оройдо, Алташада субарганууд арамнайлагдаһан байна. Энэ түлөөһэгүй ажал бэшэ, эндэ горитой хүдэлмэри хэгдээ гэшэ гэжэ тэмдэглэхээр.

Анхан саһаа хойшо хатан Хёлгын хойто буряадууд Үнгөөһөө эхилээд, Алташа, Хайсагар хүрэтэр аргагүй бэрхэ, шадмар, эбтэй, ажалша хүзэгтэй зон байна. Эдэ нютагуудай хоорондо Амгаланта нютаг Заган дабаанай үбэртэ, хатан Хёлгын хойморто, Хара голый хажууда нуурижанхай, үндэр Ноён уулатай ехэ баян түүхэтэй, домогтой нютаг юм.

XIX зуун жэлдэ 1828 ондо Хориин Дүүмын газарта Хохюуртада дасан нээгдэн, 1831 ондо хаанай зарлигаар үнэмшэлгэдэ хүртөө бэлэй.

Баатар амбай түрүүтэй амгалантынхид Субаргынгаа хажууда

Эдэ бүхы баримтата саарһанууд 1828 онһоо эхилээд, дасанай түүхые нэргэһэн Гутай нютагай ехэ эрдэмтэн Галина Номогоновна Очировада, дасанаймнай шэрээтэ Баатар амбайда, ламанарта, хүзэгшэдтэ гүнзэги баярые, хайн хайханиие хүсэнэ.

Хохюуртын дасан табан дугантай байһан юм. Дасан бүтээхын урда Дабаатын халдай ламбагай хаана барихаб гэжэ зааһан байна. Заажа үгэхэдөө, иигэжэ хэлэһэн юм: "Энэ дасан 100 жэлэй хараатай байна".

2012 он хадаа манай Росси гүрэндэ Түүхын жэл гэжэ сонсохогодон байна. Хүлгөөтэ, шэрүүн гушаад онууд... Мартагдашагүй хара үдэрнүүд,

хашалган хамалгануудай үедэ хүзэгшэдэй зүрхэ шархатуулан, гүрэндэмнай олон хүмэнүүдые, дасангуудые хандаргажа эхилээ һэн. Амгалантын дасаниие миин тойрон үнгэрөөгүй. 1937 он болотор нилээд ехээр хандарһан байна.

Хамалганда, хашалган сүлэлгэндэ 450 шахуу амбайнар ами голоо алдаһан байна. Энэ ехэ гүнзэги үйдхар шаналалые, гашуудалые, иимэ шэрүүн түүхые хээээдэшые мартажа болохогүй.

Эдэ жэлнүүдэй урда 1927 ондо Гүшэг хамба Хохюуртын дасан морилоо бэлэй. Тэрэ удаа Хохюурта гэнэн нэрые Амгаланта болгогты гэжэ айладаһан байха юм.

Амгаланта нютагай, 12 үхибүүдэй "Эхэ-Герой" Жүгдэрма Дашиевна Дашиева сагаан хайхан ханаагаараа, аймаг соогоо эгээл түрүүшын субарга бүтээхын тула эмхиин эхи татаһан, 1993 оной зун Еши-Лодой римбүүшэ эндэ ерэжэ арамнайһан алдартай байна.

Шэбэртымнай дасанай амбайнар, хүзэгшэд, нютагаархид Амгалантын дасанай хажууда "Няндэй" субарга бодхообо. "Няндэй" гэжэ үгэ оршуулбал, "Нирваан" болоно.

Энэ ехэ Субарга Бурхан багшын бурхан болоходо, хамаатай, нүгшэһэн зондо ба ажамадаржа байһан зондо ехэ тааруу, хайн аша нүлөөтэй байна.

Энэ субарга хадаа 450 нүгшэһэн амбайнарай мүнхэ дурасхаалда зорюулагдажа, 9 метр үндэртэй, 4,5 метр үргэнтэйгөөр баригдаа юм.

Энэ ехэ субаргын шүн соо Ганжуур ном, Бурхан багшын номнолһон ном – энэмнай 108 ботиһоо бүридэһэн Будда багшын нургаалнууд, 9 Эрдэни, хуушан дасанай нуурида олдоһон алталмал бурханай угалзанууд ороһон байха. Энэ ехэ мүргэл шүтөөһэй хэрэгтэ Амгалантаһаа гарбалтай Жэгжэд лама, Энэдхэгтэ нураһанай удаа Швейцариин Женевын дасанай шэрээтэ, нарин «Юм» шүндэ эльгээһэн байна.

Энэ ехэ ажалые бүтээһэн дасанаймнай хүзэгшэд, нютагаархид, амгалантынхид нилээн аша хубитаяа оруулба. Энэ аша үрэтэй хэрэгтэ хамаадаһан нютаг бүхэнэй Сангарилда хабаадаг үбгэд хүгшэдэй хүсэл оролдолгые тэмдэглээ.

Хараад, шэнжэлээд үзэхэдэ, дасандамнай яһала урагшатай, хайн удхатай ажал ябуулагдажа байна.

Баатар амбай, Доржо амбай хүзэгшэдтөө, зондоо ехэ хайн хайханиие хүргэн, 2013 оной зунай харын эхиндэ Амгалантын "Няндэй" субаргын арамнайда, нютагаархидаа, зоноо, хүзэгшэдөө урижа байһанаа сонсохоно.

Цырендондок
ЗАНДРАЕВ,
ажалай ветеран,
хүдөө бэшгэшэ.